

Meandry badań młodego naukowca i twórcy

Prof. dr hab. Wiesława Przybylska-Kapuścińska

Profesor Emeritus UEP, WSB Poznań

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Ścieżka badawcza metaforycznie

Analogia do słynnej, długiej i intrygującej trasy – Road 66

Wyboista droga młodego naukowca i twórcy

Wiraż pierwszy - powiązanie i adekwatność tytułu opracowania z projektowanym problemem badawczym

Wiraż drugi – wyraźne rozróżnianie podmiotu badania od przedmiotu badania czyli **kto?** versus **co?**

Wiraż trzeci – czym się różni hipoteza od tezy ?

Wiraż czwarty – hipoteza czy **teza?** a może **pytanie/a badawcze ?**

Hipoteza – przypuszczenie dotyczące występowania zjawisk lub zależności, które pozwalają wyjaśnić jakiś niewytłumaczalny dotąd problem (T. Kotarbiński)

Teza jest to założenie konkluzja lub stwierdzenie, które na podstawie przyjętych przesłanek należy wyjaśnić i udowodnić (Encyklopedia Powszechna PWN)

Wiraż piąty – logika wyvodu; by go ominąć - dobrym pomysłem jest zbudowanie schematu badawczego dla całego opracowania (**art. ,dr , hab.**)

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Wyboista droga młodego naukowca i twórcy (cd. 2)

Wiraż szósty – formułowanie tytułów kolejnych fragmentów opracowania ma sprzyjać wyjaśnieniu problemu i jego weryfikacji

Wiraż siódmy – kompletność treści wyjaśniającej problem

Wiraż ósmy – harmonijność treści

Wiraż dziewiąty – logika struktury treści, uwzględniająca:

- zasadę kolejności ujmowanych zagadnień
- zasadę rozłączności
- zasadę ciągłości wątków badawczych

Wiraż dziesiąty – umiejętność opracowania zakończenia (inna dla art., dokt. czy hab.)

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Wyboista droga młodego naukowca i twórcy (cd. 3)

PROMOTOR lub MENTOR

Rola promotora czy mentora ma kluczowe znaczenie w prostowaniu i wygładzaniu tych wiraży

Przejawia się ona w: skróceniu drogi badawczej, eliminacji błędzenia, usystematyzowaniu i pokonaniu wątpliwości, uproszczeniu wyborów teoretycznych i empirycznych, uporządkowaniu różnorodnych wątków rozważań i in.

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Cechy promotora czy mentora

- Inspirujący
- Elastyczny
- Motywujący
- Nieobawiający się utraty autorytetu
- Wymagający
- * Męczący
- * Przeszkadzający
- * Opóźniający, nieterminowy
- * Zmieniający poglądy
- Niepomagający, ale też nieprzeszkadzający

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Niedostatki warsztatowe w tekstach młodych badaczy i twórców *

1. Brak świadomości istoty konkretnej pracy badawczej:
 - praca doktorska nie jest „trochę większą” pracą magisterską, a
 - praca habilitacyjna nie jest „trochę większą” pracą doktorską
2. Grzech wtórności pracy naukowej – plagiat, autoplagiat
3. Brak celu opracowania lub brak hipotez
4. Dopuszczalne jest przedstawienie pytań badawczych zamiast hipotez badawczych (gdy błądzimy we mgle)
5. Sprowadzenie problemu naukowego do ilustracji empirycznej lub do zadania praktycznego
6. Brak własnego stanowiska Autora i krytyki wcześniejszych rozwiązań teoretycznych i aplikacyjnych

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Niedostatki warsztatowe w tekstach młodych badaczy i twórców * cd.

7. Brak świadomej refleksji metodologicznej

8. Wszystkoizm

9. Gawędziarstwo ekonomiczne (czyli tzw. „opowiadadztwo” ≠ vs popularyzacja)

10. Błędy w formułowaniu hipotez:

- banalność czy też oczywistość; pleonazmy
- nieweryfikowalność
- fałszywość związku przyczynowo – skutkowego

11. Błędy w prowadzeniu wywodu naukowego – nieprzestrzeganie logiki

12. Błędy w formułowaniu wypowiedzi: wieloznaczność, niedopowiedzenia

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Niedostatki warsztatowe w tekstach młodych badaczy i twórców * cd.

13. Nieostrość sformułowań/definicji, ogólnikowość, banalność czy nieobalalność tez

14. Niekompletność metodologiczna pracy (np. opis zjawiska bez próby sformułowania uogólnień, nieuwzględnienie dotychczasowych doświadczeń, brak wniosków dotyczących przyszłości)

15. Przyczynkarstwo

16. Nadużywanie zasady pars pro toto (gdy przez część definiuje się całość)

17. Stosowanie metod badawczych jako celu samego w sobie

18. Błędy formalne w wykorzystaniu poszczególnych metod badawczych

- brak metod badawczych
- metody nieadekwatne do celu pracy
- nadmiar lub niedobór metod

19. Niestaranność redakcyjna, edycyjna i formalna pracy

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Przesłanie dla młodych naukowców i twórców

Pomimo wielu trudności i przeszkód na drodze badawczej należy:

- nie bać się problemów, nie zniechęcać się
- wierzyć w siebie i w swój sukces
- dążyć zawsze do celu i nie odpuszczać planów
- realizować samorozwój twórczy, by znaleźć swoje szczęście

tego Wam życzy
Wiesława Przybylska-Kapuścińska

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Źródła opracowania

- ponad 50 - letnie doświadczenie w pracy z Doktorantami i Habilitantami
- wypromowanie 50 młodych adeptów nauki
- mentoring wielu prac habilitacyjnych na UEP i w innych uczelniach w Polsce
- praca w roli recenzenta w CK ds. Stopni i Tytułów w latach 2012-2020

* Niektóre refleksje z wykładu dla Doktorantów Prof. dra hab. Marka Ratajczaka – o „Metodologii nauk ekonomicznych” (AE Poznań, 2005 r.)

kontakt: wieslawa.przybylska-kapuscinska@wsb.poznan.pl

NARODOWY
BANK POLSKI

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej